

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ

з дисципліни «Історія України»
для вступників на основі повної загальної середньої освіти

спеціальність підготовки – Економіка

Протокол засідання приймальної комісії

№ 12 від 18. 02. 2021 р.

Голова предметної комісії

 Л. І. Бадєєва

Відповідальний секретар
приймальної комісії

 А. В. Снігуров

Харків – 2021

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

Пояснювальна записка

Програму вступного іспиту з дисципліни «Історія України» розроблено з урахуванням чинної програми з історії України, укладено на основі чинної програми зовнішнього незалежного оцінювання з історії України (Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.02.2016 № 77).

Зважаючи на варіативність програм з історії України для загальноосвітніх навчальних закладів, до програми внесено персоналії, вивчення яких передбачено всіма чинними програмами й відображено в усіх підручниках, рекомендованих Міністерством освіти і науки України.

Матеріали програми вступного екзамену розподілено за такими розділами: «Стародавня історія України», «Виникнення та розквіт Київської Русі», «Київська Русь за часів роздробленості. Галицько-Волинська держава», «Політичний устрій, соціально-економічний, культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави у IX–XIV ст.», «Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV – першій половині XVI ст.)», «Українські землі в другій половині XVI ст.», «Українські землі в першій половині XVII ст.», «Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.», «Українські землі в 60–80-ті рр. XVII ст.», «Українські землі наприкінці XVII – першої половини XVIII ст.», «Українські землі в другій половині XVIII ст.», «Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.», «Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.», «Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.», «Наддніпряньська Україна в другій половині XIX ст.», «Західноукраїнські землі у складі Австрійської імперії у другій половині XIX ст.», «Культура України в другій половині XIX – початку XX ст.», «Наддніпряньська Україна на початку XX ст.», «Західноукраїнські землі на початку XX ст.», «Україна в Першій світовій війні», «Українська революція», «Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918–1920 рр.)», «Українська СРР в умовах нової економічної політики (1921–1928 рр.)», «Радянська модернізація України (1929–1938 рр.)», «Західноукраїнські землі (1921–1938 рр.)», «Україна під час Другої світової війни (1939–1945 рр.)», «Післявоєнна відбудова і розвиток України в 1945–початку 50-х років XX ст.», «Україна в умовах десталінізації (1953–1964 рр.)», «Україна у період загострення кризи радянської системи (середина 60-х–початок 80-х років)», «Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України», «Україна в умовах незалежності».

ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕСТУ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

Зміст тесту визначається на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання з історії України, затвердженої Міністерством освіти і науки України (наказ № 77 від 03.02.2016 р.).

Мета екзамену полягає у тому, щоб оцінити знання та вміння абітурієнтів про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого та видатних історичних діячів; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки подій, явищ та процесів; працювати з різними джерелами інформації; визначати хронологічні межі соціально-економічних та політичних подій, явищ та процесів, їхній зміст та послідовність: Також екзамен передбачає перевірку сформованості в абітурієнтів загально предметних умінь та навичок.

Загальна кількість завдань тесту – 25.

На виконання тесту відведено – 60 хвилин.

Тест з історії України складається із трьох форм:

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді (№ 1–20). До кожного завдання пропонується чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт вибрав і позначив правильну відповідь.

2. Завдання на встановлення відповідності (№ 21–23) До кожного завдання подано інформацію, яку позначено цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Для виконання завдання необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами і буквами (утворити логічні пари). Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт правильно зробив позначки на перетинах рядків (цифри від 1 до 4) та колонок (літери А – Д).

3. Завдання на встановлення правильної послідовності (№ 24–25). До кожного завдання подано перелік подій, позначених буквами, які потрібно розташувати у правильній послідовності, де перша подія має відповідати цифрі 1, а друга – цифрі 2, третя – цифрі 3, четверта – цифрі 4. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт вибрав і позначив правильну літеру (від А до Г) навпроти кожної цифри (від 1 до 4) у бланку відповіді.

Схеми оцінювання тесту з дисципліни «Історія України»:

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді оцінюється в 0 або 6 тестових балів: 6 балів, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.

2. Завдання на встановлення відповідності (логічні пари) оцінюється в 0, 4, 8, 12 або 16 тестових балів: по 4 бали за кожну правильно встановлену

відповідність (логічну пару); 0 балів, якщо не вказано жодної правильної логічної пари або відповіді на завдання не надано.

3. Завдання на встановлення правильної послідовності оцінюється в 0 або 16 тестових балів: 16 балів за правильно встановлену послідовність; 0 балів, якщо не вказано правильної послідовності або відповіді на завдання не надано.

Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання тесту з історії України, – **200**.

ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ІСПИТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

Розділ I. Стародавня історія України.

Поява і розселення людей на території України. Поширення землеробства і скотарства на землях України. Кочовики за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній в Північному Причорномор'ї та Криму. Перші писемні згадки про давніх слов'яни (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.

Розділ II. Виникнення та розквіт Київської Русі.

Розселення східнослов'янських племінних союзів. Утворення Київської Русі. Внутрішньо-та зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Князювання Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства як державної релігії. Спорудження Софійського собору. Правління Ярославичів. Боротьба за київський стіл між Ярославичами. Князювання Володимира Мономаха та його сина Мстислава в Києві.

Розділ III. Київська Русь за часів роздробленості. Галицько-Волинська держава

Роздробленість Київської Русі. Боротьба за київський стіл. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князювання Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Розподіл і збереження Галицько-Волинської держави нащадками Данила Романовича.

Розділ IV. Політичний устрій, соціально-економічний, культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави у IX–XIV ст.

Розвиток суспільно-політичного та господарського життя Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Розвиток культури та освіти Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Поширення писемності.

Розділ V. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV – першій половині XVI ст.).

Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу Литовської держави. Кревська унія. Ліквідація князем Вітовтом самостійності удільних українських князівств. Виступ литовсько-руської знаті на чолі з князем Свидригайлом Ольгердовичем. Відновлення й остаточна ліквідація Київського та Волинського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Туреччини. Виникнення українського козацтва. Включення Закарпаття до складу Угорщини, Буковини до складу Молдавського князівства. Московсько-литовські війни. Розвиток культури та освіти.

Розділ VI. Українські землі в другій половині XVI ст.

Зміни у соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорізької Січі. Повстання 90-х років XVI ст. Люблінська унія та її вплив на українські землі. Братський рух. Реформаційний та контрреформаційний рухи в Україні. Утворення греко-католицької церкви. Розвиток культури та освіти.

Розділ VII. Українські землі в першій половині XVII ст.

Зміни в соціально-економічному житті. Розвиток міст. Вплив Берестейської унії на розвиток церковного життя в Україні. Відновлення церковної православної ієрархії. Розвиток культури та освіти. Участь українського козацтва у Хотинській війні. Козацькі повстання 1620-х–1630-х ст.

Розділ VIII. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави – Війська Запорозького. Зовнішньополітична діяльність уряду Богдана Хмельницького.

Розділ IX. Українські землі в 60–80-ті рр. XVII ст.

Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України. Гетьманування І. Виговського. Ухвалення Гадяцьких пунктів. Московсько-українська війна. Гетьманування Ю. Хмельницького. Поділ Гетьманщини. Гетьманування П. Тетері, І. Брюховецького, П. Дорошенка, Д. Многогрішного, І. Самойловича. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини.

Розділ X. Українські землі наприкінці XVII – першої половини XVIII ст.

Гетьманування І. Мазепи. Національно-визвольна акція гетьмана І. Мазепи. Гетьманування І. Скоропадського, Д. Апостола. Обмеження автономії Гетьманщини. «Правління Гетьманського уряду» Розвиток культури та освіти.

Розділ XI. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Гетьманування К. Розумовського. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація Запорізької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Заселення Південної України. Розгортання гайдамацького та опришківського рухів. Зміни у політичному становищі Правобережної України після поділів Речі Посполитої. Розвиток культури, науки, освіти та філософських ідей.

Розділ XII. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Включення українських земель до складу Російської імперії. Адміністративно-територіальний поділ українських земель. Промисловий переворот та зародження ринкової економіки. Розвиток національного руху. Поширення на Україну російського і польського суспільних рухів. Повстання під проводом Устима Кармалюка. Київська козаччина.

Розділ XIII. Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії, адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель, реформи Марії Терезії та Йосифа II та українські землі, діяльність «Руської трійці». Діяльність Головної руської ради (ГРР).

Розділ XIV. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Національне відродження. Відкриття університетів. Культурно-освітній рух. Поява «Історії русів». Розвиток літератури, мистецтва.

Розділ XV. Наддніпрянська Україна в другій половині XIX ст.

Реформи 60-70-х років XIX ст. та процеси модернізації в Україні. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадського руху. Заснування і діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства». Вплив російського громадсько-політичного руху на Україну.

Розділ XVI. Західноукраїнські землі у складі Австрійської імперії у другій половині XIX ст.

Національна політика австрійського уряду щодо українських земель. Розвиток кооперативного руху, трудова еміграція. Політизація національного руху і утворення перших політичних партій: Русько-української радикальної партії (РУРП), Української Національно-демократичної партії (УНДП), Української соціал-демократичної партії (УСДП). Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта».

Розділ XVII. Культура України в другій половині XIX – початку XX ст.

Становлення і консолідація української нації. Піднесення української культури. Освіта. Недільні школи в Наддніпрянській Україні. Розвиток науки. Розвиток нових напрямів культури. Відкриття театрів, музеїв, архівів. Українські підприємці-благодійники. Церковне життя.

Розділ XVIII. Наддніпрянська Україна на початку XX ст.

Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Економічна криза 1900–1903 рр. та передвоєнне економічне піднесення. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Розвиток самостійницької і автономістської течій у національному русі. Посилення національного гніту в Наддніпрянській Україні у 1907–1914 рр. Події революції 1905–1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на Україну.

Розділ XIX. Західноукраїнські землі на початку XX ст.

Становище промисловості та сільського господарства. Розвиток кооперативного руху. Радикалізація українського політичного руху. Вплив Української греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості населення Західної України. Боротьба політичних партій Західної України за реформу виборчої системи.

Розділ XX. Україна в Першій світовій війні.

Позиції українських політичних сил Наддніпрянської України та західноукраїнських земель щодо війни. Перебіг воєнних дій на території України в 1914 р. Початок російської адміністрації в Галичині. Перебіг воєнних дій на території України в 1915–1917 рр. Бойовий шлях легіону Українських січових стрільців.

Розділ XXI. Українська революція.

Революційні події в Україні у 1917 – на початку 1918 р. Еволюція поглядів політичних сил України щодо самовизначення українців (Універсали УЦР, погляди самостійників. Вплив корніловського заклоту на події в Україні. Політика УЦР в умовах загострення конфлікту з Тимчасовим

урядом та більшовицькою Росією. Проголошення УНР. Війна радянської Росії з Українською Народною Республікою. Проголошення.

Розділ XXII. Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918–1920 рр.).

Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу, Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною. Прийняття Конституції УНР. Державний переворот та утворення Української Держави. Утворення ЗУНР. Прихід до влади Директорії. Акт злуки УНР та ЗУНР. Окупація військами Антанти півдня України. Денікінський режим в Україні. «Київська катастрофа». Більшовицький режим в Україні. Друга радянсько-українська війна. Прийняття Конституції УСРР 1919 р. «Чортківська офензива». Перший Зимовий похід Армії УНР. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Утворення ГСРР. Другий Зимовий похід Армії УНР.

Розділ XXIII. Українська СРР в умовах нової економічної політики (1921–1928 рр.).

Процес входження УСРР до складу СРСР. Голод в південних губерніях УСРР. Неп в УСРР. Відбудова народного господарства. Початок курсу на індустріалізацію. Політика «коренізації» УСРР. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Українське національне відродження в літературі та театрі. Утворення ВУАН. Боротьба з націонал-комунізмом.

Розділ XXIV. Радянська модернізація України (1929–1938 рр.).

Прояви процесу модернізації в радянській Україні. Зміна соціальної структури суспільства в Україні. Суспільно-політичне, соціально-економічне, культурне та релігійне життя. Масові репресії. Ідеологізація суспільного життя, культ особи. Монополізація духовного життя. Згортання українізації.

Розділ XXV. Західноукраїнські землі (1921–1938 рр.).

Українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Економіка українських земель. Українські суспільно-політичні рухи, радикалізація політичного життя у 30-х роках.

Розділ XXVI. Україна під час Другої світової війни (1939–1945 рр.).

Початок Другої світової війни. Включення Західної України, Бессарабії і Північної Буковини до складу УРСР. Початок Великої Вітчизняної війни, окупація України. Встановлення окупаційного нацистського режиму. Розгортання діяльності радянських партизан та українського визвольного руху. Створення УПА. Визволення України. Перемога у Великій Вітчизняній війні.

Розділ XXVI. Післявоєнна відбудова і розвиток України в 1945–початку 50-х років XX ст.

Україна – суб'єкт міжнародних відносин. Відбудова великих індустриальних об'єктів (Азовсталь, Дніпрогес, Запоріжсталь, шахти Донбасу та ін.). Розгортання ідеологічних кампаній. Голод в Україні 1946–1947 рр.

Розділ XXVII. Україна в умовах десталінізації (1953–1964 рр.).

Зміни адміністративно-територіального устрою УРСР. Будівництво потужних індустриальних об'єктів. Лібералізація суспільно-політичного життя УРСР середині 50–60-х рр. XX ст.: припинення масових репресій, політична реабілітація безвинно засуджених. Реформа управління економікою. Виникнення руху «шістдесятників», першої хвилі дисидентського руху наприкінці 50-х – початку 60-х рр. XX ст.

Розділ XXVIII. Україна у період загострення кризи радянської системи (середина 60-х–початок 80-х років).

Здійснення економічних реформ у другій половині 60-х років XX ст. Кадрові зміни в політичному керівництві УРСР. Друга хвиля дисидентського руху. Політико-ідеологічне становище радянського ладу в Україні (середина 60-х — початок 80-х років). Конституція УРСР 1978 р.

Розділ XXIX. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України.

Антиалкогольна кампанія, Чорнобильська катастрофа. Загострення соціально-економічної кризи: запроваджено продаж товарів за картками споживача з купонами, зростання цін. Зростання соціальної та національної активності українського суспільства наприкінці 80-х рр. XX ст: загальноукраїнський страйк шахтарів, виникнення Народного руху України (Народний рух України за перебудову), перші альтернативні вибори до Верховної Ради. Здобуття Україною незалежності: прийняття Верховною Радою Декларації про державний суверенітет, Акт проголошення незалежності України, проведення референдуму та виборів Президента України.

Розділ XXX. Україна в умовах незалежності

Заснування Збройних Сил України. Прийняття Конституції України. Прийняття державної символіки. Формування інституту громадянства та соціально-економічні реформи наприкінці XX ст. – на початку XXI ст.: приватизація засобів виробництва, лібералізація цін, грошова реформа, диференціація суспільства. Інтегрування України у світове співтовариство. «Помаранчева революція». Президентські вибори 2010 р. Євромайдан. Революція гідності. Анексія Криму. Російська агресія на сході. Відновлення владної вертикалі.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Бойко О.Д. Історія України: підручник / Олександр Дмитрович Бойко. – 4-те вид., доп. – К.: Академвидав, 2012. – 704 с.
2. Греченко В. А. Історія України: модульний курс /Володимир Греченко. – Харків: Торсінг плюс, 2009. – 384 с.
2. Історія України/ [кер. авт. кол. Ю. Зайцев]. – [вид. 4-те, зі зм.] – Львів: Світ, 2003. – 519 с.
3. Історія України: підручник / За заг. ред. М. І. Бушина, О. І. Гуржія. – Черкаси: ЧДГУ, 2016. – 644 с.
3. Литвин В. Історія України: підручник /Відп. ред. В. Смолій, НАН України, Інститут історії України. /Володимир Литвин. – К.: Наукова думка, 2013. – 991 с.
4. Остафійчук В.Ф. Історія України: нове бачення: навч. посібник / Василь Фокович Остафійчук. – [4-те вид., випр.]. – К.: Ліра, 2008.
5. Петровський В.В. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі / В.В. Петровський, Л.О. Радченко, В.І. Семененко. – [2-ге вид., випр. та доп.]. – Х.: ВД «Школа», 2008.
6. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2-х т. / Наталія Полонська-Василенко. – К.: Либідь, 1995.
7. <http://www.nbuv.gov.ua/> – бібліотека ім. В. Вернадського.

Голова предметної комісії
з історії України

Л. І. Бадєєва